

Stanislovas Jablonskis

Nėra tekę skaityti ar girdėti, kad iš Lenkimų krašto būtų kilę garsių dainininkų, muzikantų, kompozitorių, nepaisant to, jog šio miestelio ir aplinkinių kaimų žmonės visada mėgo ir tebemėgsta muziką. Anksčiau Žemaitijoje, kad ir sunkiausiais laikais, nedaug būdavo vestuvių, krikštynų (vardynų), vaikinių išleistuvių į privalomąją karinę tarnybą, kad jose negrotų muzikantai. O kur dar šermenys (budynė), kai Žemaičių kalnai, giedami pramaišiui su pučiamaisiais ir kitais liaudyje paplitusiais muzikos instrumentais net po 4 valandas ir ilgiau. Nedidelės muzikantų, grojančių pučiamaisiais, grupelės kartu su giedoriais gaudindavo susirinkusiuosius ir išlydint mirusįjį iš namų į paskutinąją kelionę. Jie per laidotuves, Vėlines, paminint mirties metines grodavo ir kapinėse.

Visais laikais Lenkimuose būta daugiau ar mažiau talentingų muzikantų. Vienas jų – Stanislovas Jablonskis (1906–1964). Jis gimė dabar jau išnykusiame Skuodo rajono Lenkimų seniūnijos Rievos (žem. *Rėivas*) kaime. Turėjo unikalią regimąją atmintį – vieną kartą pamatęs kūrinio natas, jas įsimindavo ir jau galėdavo groti iš atminties. Jo tėvas Kazimieras Jablonskis buvo savamokslis muzikantas, grodavo iš natų.

Po Antrojo pasaulinio karo Stanislovą pakvietė groti į Vilniuje veikusį Operos ir baleto teatro orkestrą. Pasiūlymą vyras priėmė ir šiame orkestre triūba grojo iki mirties. Jis buvo iš Skuodo rajono Pašilės kaimo kilusio kompozitorius, kapelmeisterio, orkestrų ir chorų dirigento, pedagogo Broniaus Jonušo (1899–1976) bičiulis ir bendražygis, yra sukūręs keletą maršų orkestrui, kitų muzikinių kūrinių.

Daugiau informacijos apie S. Jablonskį nepavyko rasti, nėra jam skirta teksto ir 2000, 2003, 2006 m. Vilniuje Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto, Lietuvos muzikos akademijos ir jos Muzikologijos instituto išleistame „Muzikos enciklopedijos“ tritomyje.

Leonas Rimeikis knygoje „Gimtoji parapija Lenkimai“ rašo, kad seniau Plaušinių kaime armoniką virkdydavo Pranas Litvinas, Alfonsas Ronkaitis, Alfonsas Zaboras. Jonas Jautakis ne tik Plaušiniuose, bet ir aplinkiniuose kaimuose grodavo bandonija, o Mykolas Litvinas garsėjo kaip muzikos instrumentų meistras – taisydavo armonikas. Sriaupčiuose gyveno armonika puikiai grojęs Jurgis Petrauskas. Juodeikių kaime kaip geri muzikantai garsėjo tėvas ir sūnus Narmontai. Vyresnysis – Stasys Narmontas – buvo puikus smuikininkas. Jis tarpukario metais būdavo kviečiamas poilsiautojams pagroti į Palangos kurhauzą, o jo sūnus Augustinas buvo meistriškai įvaldęs klarinetą. Muzikalumu iki pat šiol garsėjo ir Narmontų jaunoji karta.

Dabar jau išnykusiame Lenkimų seniūnijos Pelagijos kaime Antrojo pasaulinio karo metais vaikinai sumanė „suorganizuoti dūdų orkestrą. Įsigijo Pranas Mockus kornetą, Kazys Žvinklys – bosą, Kazys Žvinklys – bosą, Kazys Jablonskis – klarnetą, Antanas Lazdauskas – tenorą, Pranas Jablonskis – didelį būgną. Orkestrui vadovavo kitas Kazys Jablonskis iš Lenkimų – buvęs Lietuvos kariuomenės kapelmeisteris. Gerai pramokę vyrukai grodavo vestuvėse, gegužinėse. Gavėnios metu pas žmones grojo „Kalnus“. Gegužės mėnesį pūsdavo dūdas gegužinėse pamaldose prie kaimo kryžiaus. Valdžia pakviesdavo palinksminti rinkėjus ir aktyvą per balsavimus [...]“¹.

Ar Stanislovas Jablonskis ir Leono Rimeikio knygoje „Gimtoji parapija Lenkimai“ minimi Kazimierai Jablonskiai buvo giminės, neaišku.

Prisiminus šiuose kraštuose buvusius muzikus, verta paminėti ir 1934–1940 m. Lenkimuose vargonininku dirbusį iš Eržvilko valsčiaus Pagirių kaimo (dabar Jurbarko r.) kilusį Antaną Pocių (1913–1983). Tuo laikotarpiu jis mokėsi Klaipė-

dos muzikos mokykloje, iš uostamiesčio į Lenkimus (nuotolis apie 60 km) tuo metu atvažiuodavo dviračiu. Lenkimuose A. Pocius suorganizavo pajėgesnį chorą, negu jo čia būta anksčiau. Vargonininkas priklausė Lenkimuose veikusiai „Pavasario“ kuopai ir jos valdybai. Tais metais Lenkimų klebonu dirbęs kun. Adomas Sutkevičius (1877–1962), pastebėjęs A. Pocius muzikinius gabumus, paskatino jį toliau mokytis muzikos.

A. Pocius žinomas ir kaip daugelio giesmių ir dainų autorius, įvairių organizacijų chorų ir vokaliinių ansamblių vadovas, Plungės vaikų muzikos mokyklos fortepijono mokytojas, yra vargonavęs ir Baisogaloje, Kartenoje, Virbalyje, Raudondvaryje, Gaurėje, Endriejave, Plungėje.

Lenkimuose klebonu dirbant kun. Zenonui Butkevičiui, bažnyčios vargonininkas buvo Lenkimų miestelyje, nedideliame mediniame namelyje su šeima gyvenęs Antanas Martišauskas (1923–?). Vėliau keletą metų vietoje jo dirbo iš Laukžemės,

Aleksandrijos, Mosėdžio atvažiuojantys vargonininkai. Septyniolika metų (1972–1989) į Lenkimus iš Palangos važinėjo vargonininkas Petras Martinionis, nuo 1989 m. – skuodiškis Stasys Varanavičius, kuris yra ėjęs ir Skuodo meno mokyklos direktoriaus pareigas.

Senąsias Lenkimų muzikantų tradicijas pratęsė 1995 m. Ritos Girdžiūnienės (1949–2012) suburta dabar jau ir už Skuodo rajono ribų žinoma liaudiškos muzikos kapela „Armonikieriai“, 2013 m. išleidusi savo pirmąją kompaktinę plokštelę „Lenkimų „Armonikieriai“. Dainos, šokiai, pasakojimai“.

NAUDOTA LITERATŪRA:

1. Leonas Rimeikis, *Gimtoji parapija Lenkimai*, Klaipėda. 2005.

IŠNAŠOS:

¹ Leonas Rimeikis, *Gimtoji parapija Lenkimai*, Klaipėda. 2005.